

ЛІТЕРАТУРА

1. Декоративно-прикладне мистецтво : навчальний посібник / Є. А. Антонович, Р. В. Захарчук-Чугай, М. Є. Станкевич ; редактор Т. О. Головіна. - Львів : Світ, 1992. - 272 с.
2. Кудря О. В. Особливості вивчення етнодизайну учнями на уроках трудового навчання / О. В. Кудря // Етнодизайн у контексті українського національного відродження та європейської інтеграції. Кн. 3 : зб. наук. праць / редкол. : гол. ред. М. І. Степаненко, упоряд. і наук. ред. Є. А. Антонович, В. П. Титаренко та ін. Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2019. С. 457-458.
Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/15431>
3. Навчальна програма з трудового навчання для 5-9 класів. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-5-9-klas>

*Тетяна Проценко
(Полтава, Україна)*

БІСЕРНЕ РУКОДІЛЛЯ: КОНСТРУКЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ВИГОТОВЛЕННЯ ВИРОБІВ З БІСЕРУ

На території України бісер став відомий за часів Київської Русі але набув популярності він у 18–19 столітті. Прикрасами з бісеру оздоблювали головні убори, носили на рухах та шії, вплітали в коси, виготовляли гаманці, картини, сумочки та прикрашали меблі.

Бісерне рукоділля – це різновид декоративно-ужиткового мистецтва в якому використовується бісер (штучного чи природного походження). У бісерному рукоділлі використовують різноманітні матеріали: бісер, стеклярус, лелітки. Бісер – це невеликі чи зовсім малі скляні намистини з наскрізними отворами, завдяки яким їх нанизують на дріт, волосінь чи нитку.

Всі види бісеру в першу чергу поділяються за формою, вона буває: круглою, квадратною, стеклярус, рубка [1-3].

*Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: проблеми та перспективи»*

Звісно, сучасний бісер має більше розмаїття форм, але перераховані вище форми бісеру є основними, вони найбільш популярні та затребувані.

Круглий бісер – він має бісеринки круглої форми. Саме цей бісер є класичною і найбільш старовинною формою бісерин.

З часом з'явився стеклярус. Це один із різновиду бісеру, який від круглих бісерин відрізняється формою. Він має круглу довгу витягнуту форму і нагадує маленькі трубочки чи циліндри з порожнім отвором. Кольорова гамма стеклярусу є різноманітною.

Рубка – це цікавий різновид бісеру, він максимально схожий на стеклярус. Цей вид бісеру має досить гострі краї, саме тому при роботі з цим бісером варто приділити особливу увагу міцності нитки.

Квадратний бісер – оригінальний різновид бісеру, перевагою якого є те, що кожна бісеринка, має форму схожу на крихітну цеглину. Вироби із квадратного бісеру є особливо цікавими та оригінальними.

Інструменти, матеріали та пристосування, що є необхідними для виготовлення виробів з бісеру: бісер; дрiт, волосiнь чи нитка; ножиці; фурнітура (застібки); ємкість для бісеру.

Існують різноманітні технології бісерного плетіння, розглянемо основні з них :

- низання – одна із технологій бісерного плетіння, бісер нанизують лише на один кінець нитки і тільки за допомогою нього роблять подальшу роботу, інший (другий) кінець нитки є вільним і не бере участь в подальшій роботі. Існують чотири види низання: поздовжнє, поперечне, кутове, кругове;

- плетіння – технологія бісерного плетіння, при роботі використовують одночасно два робочих кінця нитки;

- бісерне ткацтво – одна із основних технологій бісерного плетіння, для роботи необхідний спеціальний верстат, для натягування

ниток, навколо яких ведеться плетіння виробу спеціальною бісерною голкою.

Потрібно відмітити, що технологія виготовлення виробів з бісеру є однією з технологій, яка вивчаються учнями на уроках трудового навчання, і спрямована на формування у них знань про бісерне рукоділля як вид українського декоративно-прикладного мистецтва та умінь виготовляти різними техніками бісерні вироби [4, с.457].

При роботі з бісером потрібно бути обережним так як використовуються ножиці та інколи голки, ними можливо поранитись чи нанести травми собі та іншим.

Правила безпеки праці, санітарії і гігієни при виготовленні виробів з бісеру є наступними [5]: 1) перед початком роботи підготувати місце для роботи; 2) сидіти прямо, не нахиляти голову надто низько; 3) роботу виконувати в добре освітленому приміщенні; 4) роботу тримати на відстані 25-30 см від очей; 5) інструменти класти на стіл ручкою до себе, а передавати – ручкою від себе; 6) зберігати всі інструменти у спеціальній коробці; 7) голки зберігати у спеціально відведеному місці; 8) під час роботи з голкою, використовувати наперсток, якщо голка через бісерину туго проходить; 9) не користуватися інструментами, які є несправними, зігнутими чи іржавими; 10) дотримуватись всіх правил безпеки аби уникнути травм чи нещасних випадків.

Актуальність бісерних прикрас в наш час стрімко зросло, модні подіуми почали використовувати бісер для декорування свої речей. Shrimps, Ganni і Susan Alexandra – найвідоміші модні будинки, які використовували бісер ще до зростання його популярності, з часом до них приєднались інші: Dior, Jacquemus, Isabel Marant та Lanvin, Zara і H&M.

Пік популярності бісеру на модних подіумах розпочався ще у 2018 році. Спочатку все це виглядало доволі екзотично але через рік цю моду

підхопили інші дизайнери. Кожен створював щось особливе та неповторне. У 2020 році на фоні пандемії, бісерні прикраси здобули культову актуальність. Прикраси з бісеру носили усі, а деякі навіть виготовляли власноруч.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бісер і сувеніри. Історія виникнення бісеру. <https://sites.google.com/site/biserisuveneri/istoria-viniknenna-biseru>
2. Різні види бісеру – у чому особливості? Що таке бісер? Його переваги. URI: <https://100idey.com.ua/rizni-vidi-biseru-u-chomu-osoblivosti-ua>
3. Бісероплетіння. URI: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D1%96%D1%81%D0%B5%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%BB%D0%B5%D1%82%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F>
4. Кудря О. В. Особливості вивчення етнодизайну учнями на уроках трудового навчання / О. В. Кудря // Етнодизайн у контексті українського національного відродження та європейської інтеграції. Кн. 3 : зб. наук. праць / редкол. : гол. ред. М. І. Степаненко, упоряд. і наук. ред. Є. А. Антонович, В. П. Тутаренко та ін. Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2019. С. 457-458. URI: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/15431>
5. Техніка безпеки при бісероплетінні. Правила безпеки праці, санітарії і гігієни при виготовленні виробів з бісеру. URI: <https://sites.google.com/site/biserisuveneri/tehnika-bezpeki-pri-biseropletinni>

*Оксана Рись
(Полтава, Україна)*

РОЗВИТОК В УЧНІВ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ПОБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Розвиток творчих здібностей кожної особистості відбувається на протязі усього життя на основі набуття нею суспільно–історичного досвіду. Особливо інтенсивним цей розвиток є у шкільні роки. У цьому віці школярі виявляють здібності до різних видів діяльності, зокрема – і творчої. Важливим завданням вчителя є виявлення і стимулювання таких

*Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: проблеми та перспективи»*